

Re-InVEST.be

Investeren in basisrechten, capabiliteiten en armoedebeleid in België

DUUR
 15/12/2019 – 15/3/2024

BUDGET
 1 530 000 €

PROJECT BESCHRIJVING

Context:

25 jaar na het *Algemeen Verslag over de Armoede*, en ondanks de inspanningen van de opeenvolgende regeringen, blijkt dat de armoede in België nog steeds voortduurt. Dit betekent dat de inspanningen om de armoede in sommige gebieden te verminderen, worden tenietgedaan door de (re)productie van armoede in andere gebieden. Een meer omvattende en preventieve aanpak is nodig.

Algemene doelstellingen en belangrijkste onderzoeksvragen:

Het onderzoek zal zich richten op het verband tussen sociale bescherming, huisvesting en gezondheid. De belangrijkste onderzoeksvragen op alle drie de gebieden zullen betrekking hebben op de toegankelijkheid en de toereikendheid van de rechten, alsook op de (wederzijds versterkende) effecten van sociale (des)investeringen op het welzijn van huishoudens en individuen. Het onderzoek zal ook een evaluatie van bestaande beleidspakketten en aanbevelingen voor effectievere armoedebestrijdingsstrategieën omvatten.

Theoretisch kader en methodologie:

Het theoretisch kader bouwt voort op 'capabilities' en mensenrechten als bouwstenen voor de sociale inclusie en het welzijn van individuen. Armoede kan het gevolg zijn van een gebrek aan middelen, beperkende conversiefactoren en/of een gebrek aan rechten en vrije keuze. Vanuit een dynamisch perspectief kan armoede op haar beurt de investeringen van huishoudens in hun eigen vermogens (huisvesting, onderwijs, gezondheid, enz.) beperken, waardoor ze in vicieuze cirkels van ontbering terechtkomen.

Maatregelen op het gebied van sociale investeringen kunnen dus op vele manieren van invloed zijn op de individuele mogelijkheden: door te investeren in (materiële of immateriële) activa, door financiële transfers die huishoudens in staat stellen om in zichzelf te investeren, door hun rechten en vrijheden te versterken door middel van regelgeving, of indirect, door het versterken van organisaties die werken met kwetsbare mensen.

We zullen kwantitatieve analyses op verschillende (gekoppelde) STATBEL-datasets combineren met participatief kwalitatief onderzoek. Het onderzoek op elk gebied (sociale bescherming, huisvesting, gezondheid) bestaat uit drie pijlers:

- De sociaal-juridische aspecten (wettelijke basis en implementatie en handhaving van rechten) zullen voornamelijk door CrIDIS worden onderzocht;
- De socio-economische aspecten (adequaatheid, toegankelijkheid/uitsluiting, en (kosten)effectiviteit van sociale investeringen) zullen voornamelijk door HIVA worden onderzocht;
- De participatieve (sociaal-constructivistische) aanpak (dialoge met verenigingen en mensen met een eigen armoede-ervaring) en de beleidsaspecten (voorstellen voor toekomstig beleid) zullen door het Steunpunt Armoedebestrijding worden gewaarborgd.

Potentiële impact:

- Het *wetenschappelijke* doel van Re-InVEST.be is om de belangrijkste federale beleidsstrategieën en -instrumenten te her-kaderen van een compenserende naar een proactieve modus - van een 'overlevingsperspectief' naar een 'sociaal investeringsperspectief', en om open en verborgen discriminatieprocessen aan het licht te brengen die het risico met zich meebrengen dat bepaalde bevolkingsgroepen in aanhoudende armoede opgesloten raken. Onze belangrijkste focus ligt op de rol van sociale bescherming, maar dan wel vanuit een innovatief, multidimensionaal sociaal investeringsperspectief. De interacties tussen sociale bescherming, huisvesting en gezondheid zullen in detail worden geanalyseerd, zowel kwantitatief als kwalitatief, om de sociale investeringsdynamiek te illustreren.
- Naast de wetenschappelijke doelstellingen is er een duidelijke maatschappelijke doelstelling. Onze *participatieve* aanpak ('kruising van kennis') heeft tot doel om deskundigheid op te bouwen, vooral bij representatieve verenigingen van mensen in armoede, en tegelijkertijd een maximale validiteit van ons onderzoek te garanderen. We willen ook een draagvlak creëren in de publieke opinie voor een ambitieuzere en efficiëntere nationale strategie voor armoedebestrijding.

Re-InVEST.be

- De derde doelstelling is beleidsgericht. De aanpak van de sociale investeringen - als die wordt aangenomen - moet leiden tot een echte trendbreuk in de reproductie van de armoede in België. Concrete en uitvoerbare beleidsaanbevelingen zullen uit de onderzoeks-resultaten van Re-InVEST.be afgeleid worden. Ze zullen betrekking hebben op het niveau, de dekking, de conditionaliteit en het tijdspatroon van de sociale uitkeringen, het evenwicht tussen de bescherming op korte en lange termijn, de koppeling tussen sociale uitkeringen en het huurstatuut, het anti-discriminatiebeleid, het wettelijke en institutionele kader van de openbare sociale diensten, de toegang tot justitie, de geschillenbeslechting, en de synergiën tussen het federale en het regionale beleid - met de nadruk op huisvesting en gezondheidszorg.

Verwachte resultaten:

Wetenschappelijke output

- Voor elke onderzochte dimensie (sociale bescherming, huisvesting en gezondheid) zal een geïntegreerd rapport worden gepubliceerd dat de bevindingen vanuit sociaal-economisch, sociaal-juridisch en sociaal-constructivistisch perspectief combineert. De rapporten zullen tegen het einde van het project in *boekvorm* worden gepubliceerd, hetzij als een enkel volume, hetzij als een set van drie delen;
- 6 internationale peer-reviewed artikelen;
- 6 presentaties op wetenschappelijke seminars / conferenties georganiseerd door wetenschappelijke instituten / verenigingen.

Beleidsgerichte output

- 6 Beleidsgeoriënteerde tijdschriftartikelen;
- 6 Policy briefs;
- Een beleidsgericht seminarie voor sociale partners en beleidsmakers.

Maatschappelijk middenveld / professionals / publieke opinie

- De participatieve aanpak van het project moet fungeren als een forum voor "wederzijds leren". Het moet bijdragen aan (a) capaciteitsopbouw onder kwetsbare groepen burgers, (b) de professionele ontwikkeling van andere deelnemers, (c) netwerken en consensusvorming tussen belanghebbenden;
- De Policy briefs zullen worden verspreid via sociale media, websites van de onderzoekspartners en nieuwsbrieven;
- Persartikelen, radio-interviews;
- 2 interactieve seminars in samenwerking met representatieve organisaties (verenigingen van mensen in armoede, belanghebbenden in de huisvestingssector, belanghebbenden in de gezondheidssector);
- De slotconferentie zal zich expliciet richten op een mix van alle bovengenoemde doelgroepen.

CONTACT INFORMATIE

Coördinator

Ides Nicaise
KU Leuven (HIVA)
ides.nicaise@kuleuven.be

Partners

Jean De Munck
CRIDIS (UC Louvain)
jean.demunck@uclouvain.be

Henk Van Hootegem

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting
(Combat Poverty Service)
henk.vanhootegem@cntr.be

LINKS

www.hiva.kuleuven.be